

STAVKA KROJAŠKIH DELAVCEV SE JE RAZŠIRILA

PRIDRUŽILI SO SE JI NEORGANIZIRANI DELAVCI.

Aretacije stavkovnih straž ne morejo omejiti gibanja.

New York, N. Y. — Zahteva, da se poviša meza za 20 odstotkov in da se zniža delavni čas, je tako učinkovala na neorganizirane krojaške delavce, ki izdelujejo otroško obleko in spodnjo žensko obleko iz svile in muslina, da se pridružujejo v večjem številu stavki 20,000 krojaških delavcev, ki so že na stavki.

Ako se bodo neorganizirani delavci v tem številu pridruževali stavki, kot sedaj, tedaj bo prav zanje to povišanje meze za 120 odstotkov, če pridobe svoje delavnice za unijo. Delavke, ki so se pridružile stavki, pripovedujejo, da so v nekaterih neorganiziranih delavnicah zaslužile le po \$14 na teden. V neki neorganizirani delavnici so moški zaslužili samo po dvajset dolarjev na teden, najvišja tedenska meza v tej delavnici je pa znašala dva in dvajset dolarjev.

Podjetniki neorganiziranih delavnic, ki so preje oholo hodili okoli, ko je pričela stavka, zdaj osupljeni gledajo stavkovne straže, odkar so delavci zastavkali tudi v njih delavnicah. Dasiiravno vsaki dan aretirajo od deset do petnajst stavkovnih straž, stoji stavkovne straže nepretrgoma od zjutraj od sedmih do večera na svojih mestih. Delavke pridejo s svojih oddaljenih domov v Bronxu in Brooklynu še zgodaj zjutraj, da odidejo na stavkovno stražo. Kadar se menjajo stavkovne straže, tedaj tiste delavke, ki so bile na stavkovni straži, odidejo v unijske dvorane in prisostvujejo shodom. Neka zamorska delavka je klicala svoji tovaršici, ki je bila židinja, da naj gre bolj zgodaj od doma, da bo ob pravem času na stavkovni straži. Zamorka je prihajala iz Flatbusha in je potrebovala najmanj uro vožnje, da je bila ob sedmih zjutraj na stavkovni straži.

Policija je aretirala devet delavk, ki so šle po tri in tri skupaj, češ, da se ovirale promet. Sodnik Corrigan je oprostil vseh devet delavk. Unijskim delavcem so že poznane poteze policije in v privatnih detektivov, zato se ne dajo provocirati. Seveda stavkokaži lahko uganjajo, kar hočejo. Oni imajo mir pred policijo. In tako ravnanje imenujejo nepristransko. Neorganizirani delavci stoji neavdno daleč proč. Oni so še bolj boječi in ne poznajo taktike policije in privatnih detektivov.

Zastopniki zveznega delavskega departamenta in newyorškega državnega delavskega departamenta skušajo doseči zgodaj sporazum med zastopniki delavstva in podjetnikov. Poedini podjetniki se že pogajajo z unijo, da se napravi pogodba.

Delavci, ki izdelujejo spodnjo obleko iz pletenin, še stavkajo v delavnicah v Manhattanu in Brooklynu.

ROPARSKA MORILCA OBSONJENA NA ELEKTRIČNI STOL.

Ebensburg, Pa. — Roparska morilca Mike Bassi in Tony Pozzi sta bila obsojena na smrt v električnem stolu na obtožbo, da sta umorila James Cadmana, ko sta ga oropala za \$33,000. Zločinca sta bila aretirana v Terre Haute, Ind.

Proticigaretni zakon v Kansasu odpravljen.

Topeka, Kans. — Kansaski senat je s 26 proti 9 glasovom odpravil stari proticigaretni zakon v državi.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Stavka krojaških delavcev postaja splošna v New Yorku. Državna policija (konstablerji) služi za razbijanje stavk.

Priznanje sovjeto se ni predurmi.

Indiana je dala \$10,000 za družine ubitih rudarjev.

Progresivci so končali zborovanje v Chicagu.

Po svetu.

Delavci na Švedskem žalujejo za Brantingom.

Novi viharji v Evropi; mnogo ladij potopljenih. Potres v Belgiji.

Javnost v Angliji presenečena radi nove metode zdravljenja. Angleška delavska misija objavila poročilo o sovjatih.

PROGRESIVCI ZAKLJUČILI ZBOROVANJE

Sprejeli so načrt za organiziranje nove stranke in poslali udanostno brzojavko LaFollettu.

Chicago, Ill., 25. febr. — Progresivci iz Illinois so sinoči zaključili svoje dvadnevno zborovanje v Lexington hotelu. Bilo je 150 delegatov iz raznih delov države. Zborovalci so odobrili načrt progresistične konference, ki je bila zadnja sobota, za ustanovitve neodvisne stranke. Izvoljen je bil izvrševalni odbor za državo, ki šteje 25 članov; vsak član zastopa po eden kongresni distrikt. Ti člani nadzorujejo distrikt in krajevne izvrševalne odbore.

Končno so zborovalci poslali telegram senatorju Robertu M. LaFollett v Florido, kjer si utrjuje zdravje. Brzojavka se glasi, da ga illinoiski progresivci pozdravljajo in mu sporočajo, da so sklenili nadaljevati bitko zadnje jeseni. Želijo mu zdravje in hitro okrevanje, da se more čimprej vrniti na bojno fronto. V dvorano je prišlo nekaj delegatov socialistične stranke, ki je malo prej zaključila svojo konvencijo v Douglas park auditoriumu. Sli so tja iz radovednosti, toda voditelji progresivcev so jih takoj povabili, naj zasedejo stole kot pravomočni zastopniki. Socialisti so seveda odklonili vabilo. Progresivci so izrekli upanje, da se bodo socialisti premislili in pravočasno strnili svoje bojne vrste z njihovimi, toda socialisti so odgovorili, da ni dosti upanja.

KAJ DELA KONGRES

(24. februarja.)

SENAT: — Predloga, ki izpremeni zakon glede reklasifikacije javnih nameštencev, sprejeta. — Borah je predlagal, da se vrši izredno zasedanje v svrhu farmerskega zakonodajstva. — Nadaljevanje debate o McFaddenovi bančni predlogi. — Finančni odsek je zaključil, da se preiskava davčnega biroja začne ne kasneje kot 1. junija t. l. — Justični odsek je odobril imenovanje Warrena justičnim tajnikom.

POSLOVNA ZBORNICA: — Kongresnik Ackerman je predložil 25% redukcije osebnega dohodninskega davka. — Predloga, da se predsednikovemu tajniku poviša letna plača s \$7500 na \$10,000, sprejeta. — Agrarni odsek je predložil revidirano predlogo o ustanovitvi farmerske eksportne korporacije. — Nadaljevanje preiskave o letalih v armadi in mornarici. — Konferenčni odsek se je zedinil glede predloge o povišanju plač postnim nameštencem in povišanju pristojbin za poštno pošiljavo drugega razreda (časopisi) ter zavojne pošiljave (parcel post).

VREME.

Chicago in okolica: V petek deloma oblačno in hladno. Severnozapadni vetrovi. Sonce izide ob 6:32, zaide ob 5:35.

PRIZNANJE RUSIJE SE NI PRED DURMI ŠE SO POMISLEKI TUKAJ.

Ampak ti pomisleki se manjšajo.

Washington, D. C. — Vprašanje priznanja Unije sovjetskih socialističnih republik od strani Združenih držav — ako moskovska vlada poda garancije, da ne bo propagirala revolucionarnega nasilja v tej deželi, na Filipinskem otočju in na Portoriku — je zdaj na programu Coolidgeve administracije.

V Washingtonu krožijo govorice, ki še niso potrjene, ampak imajo zaslonbo v višji mašini, da mr. Coolidge uvažuje osebe, ki jih bo imenoval v komisijo, da se snide s komisijo, izbrano v Moskvi, da se razgovarja neformalno o pogojih, na podlagi katerih je možno akliciti formalne konference diplomatov obeh ali. Ta komisija bo imela za vzorec komisijo, kakršno je predsednik Harding poslal v Mehiko, in bo zastopala washingtonsko vlado in v ozadju bodo pa sile vebiznisa. Pogajala se bo s sovjetsko vlado o zahtevah in protizahtevah, ki bodo zadovoljivo tajniku Mellonu, bankirjem v Wall Streetu in Standard Oil družbi.

Kar je znano, je to, da mr. Coolidge resno razmišlja o detajlih ruske afere: kako naj bo komisija sestavljena, kakšno moč naj ima, kakšne zahteve naj zagovarja, kakšne bodo ruske zahteve, ki se naj uvažujejo, katere se naj izključijo in koliko časa se naj dovoli pogajati s zastopniki Moskve, preden komisija napravi poročilo.

Na predvečer Hughesovega odhoda, ko Kellog prevzame državno tajništvo, se je doznalo, da se mr. Coolidge mudi tudi menjajo. Coolidge je boječ. Njemu ni všeč izgled, da stoji naoproti onim nepotolajljivim elementom ameriškega fašistovskega mnjenja, ki so se zaobljubili, da nočejo trajno nič videti ali slišati ali govoriti o sovjatih. On je dostopen glede sovjetskih zahtev, ki slone na ameriškem vojaškem pohodu v Rusijo v letih 1918 in 1919. Ti zapletljivi mogoče bodo vplivali nanj, da odloži imenovanje članov v komisijo, ki naj izvrši prva pogajanja z Rusijo.

Njegovi politični svetovalci ga vzpodbujajo, da naj gre naprej. Vojaški in mornariški zastopniki, tako se razume, priporočajo, da se prepreči tendenca v ameriške alijance med Japonsko, Rusijo, Nemčijo in Kitajem. Navsezadnje pa precejšnje število, ako ne večina, aktivnih ljudi v finančnem svetu Wall Streeta, želi, da se Rusiji pokaže drug obraz.

Priznanje Rusije je mogoče proč še šest mesecev ali pa eno leto. Tudi izbiranje članov komisije je še nekaj mesecev proč. Ampak na programu je, ako komunisti obljubijo, da ostanejo v svojih mejah.

PRIJATELJI PLAČAJO WOODU DOLGOVE.

Sin ameriškega generala jo je odkuril v Lisbono.

Pariz, 25. febr. — Prijatelji poročnika Osborna Wooda zberejo med seboj vsoto denarja in poplačajo dolgove, katere je naredil Wood, ko je zmenjal celo vrsto ničvrednih čekov, potem ko je zaigral ves svoj denar v Parizu. Prijatelji, izključno Američani, so danes obvestili opeharjene stranke in policijo, da so poroki za Wooda. Kolikor se je izvedelo, je Wood popihal iz San Sebastiana v Lisbono, odkoder se ob prvi priliki, ko dobi denar, vrne v Ameriko.

ALDERMAN KOSTNER JE UMRL.

Chicago. — J. O. Kostner, dolgo let alderman 23. warda (prej 34), je v sredo umrl v bolnišnici. Dan prej je bil ponovno izvoljen za aldermana.

INDIANA DALA PODPORO VDOVAM RUDARJEV

Legislatura je sklenila, da država izplača \$10,000 družinam žrtve jamske eksplozije. Preiskava je v teku.

Indianapolis, Ind. — Legislatura države Indiane je odglasovala, da se iz državne blagajne izplača \$10,000 družinam rudarjev, ki so izgubili življenje v premogovniku Sullivan radi eksplozije. Resolucija, katero je predložil senator Sims, je bila sprejeta v desetih minutah v obema zbornicah.

Terre Haute, Ind. — Okrajne oblasti so v torek začele preiskavo o vzrokih razstrelbe, ki je ubila 51 rudarjev v Sullivanu. Preiskavo vodi okrajni prosekutor. Veleporota je pripravljena na delo, če se odkrije, da je bila eksplozija posledica kriminalnega kršenja postav.

Nova metoda zdravljenja presenetila javnost

Zdravniki v Angliji se poslužujejo "žleznega zdravljenja" s čudovito dobrimi učinki.

London, 25. febr. — Angleška javnost je presenečena radi nove medicinske znanosti, katere si je v kratkem času priborila velike uspehe. Nova metoda sloni na kontroli funkcijoniranja raznih telesnih žlez in pionirji na tem novem polju poročajo, da so v stanu ozdraviti ljubosumnost, strah, slab spomin, slab temperament, melanholijo, neurastenijo in razne druge duševne potožke. Suha oseba lahko zdeboli, debela pa izgubi mast brez kakke diete ali posta.

Zdravljenje se vrši s tem, da se človeku ubrizga žlezni ekstrakt. To pa nima nič opraviti z Voronovimi metodami "pomlajevanja" in presajevanja žlez.

Med uspešnimi slučaji je naveden mladenič, visok šest čevljev, ki je bil izredno velik strahopetec. Ko so mu parkrat ubrizgnili žlezni serum, je postal pravi jamaki divjak. Neki moški, od katerega se je hotela njegova žena ločiti radi nagle jeze, se je izpremenil v tako krotkega in mirnega človeka, da njegova žena zdaj pravi, da še ni bila nikdar tako srečna, ko mu je žlezni ekstrakt dal eno injekcijo.

Drugo zahvalno pismo je prišlo od trgovca, ki je imel zelo slab spomin in je valed tega skoraj prišel na kant. Sel je k zdravniku, ki mu je injektiral žlezni ekstrakt v možgane in hrbtnico — in zdaj pravi, da je popolnoma prerujen.

Zdravniki pravijo, da njihova metoda ni nobena magija. Nikakor ne trdijo, da žlezni ekstrakt pomaga v vsakem slučaju. Fakt pa je, da se uspešni slučaji ozdravljenja množe in nova znanost postaja od dne do dne velike važnosti v zdravniškem svetu.

LOKOMOTIVA JE POBESNELA.

Dva mrtva.

Detroit, Mich. — Lokomotiva je stala na tirih, ki je pričela nenkrat gibati, ko se je pričela razvijati para v kotlu. Tekla je hitreje in hitreje in udarila ob drugo lokomotivo na tovornem kolodvoru. Dve osebi sta bili ubiti in dve ranjeni. Vzrok nesreče je menda iskati v tem, da ni bila zaprta zaklopka na parnem kotlu, ki zapira odhod pare v cilindre.

RUDARJI SO ZA LAS UŠLI ZOPET VEČJI KATASTROFI.

En rudar ubit, drugi ranjen.

Wheatland, Ind. — V Standard Coal rudniku se je vnel plin in nastala je lokalna razstrelba. En rudar je bil na mestu ubit, eden pa ranjen. Pet in dvajset rudarjev je hitro bežalo iz rudnika, ko je počilo, da so rešili pred strupenimi plini.

KONSTABLERJI SLUŽIJO ZA RAZBIJANJE STAVK

V TAKE SVRHE JIH ŽELE IZRABITI TRGOVSKE ZBORNICE.

Pa tudi zgodovina državne policije to dokazuje.

New York, N. Y. — Ameriška unija za civilne svobodščine imenuje državne policijske čete agencije za razbijanje stavk, v svojem poročilu, v katerem opisuje delo državnih policijskih čet in ki ga je razposlala Državnim delavskim federacijam v o-nih državah, v katerih so bile predložene predloge za ustanovitve in organiziranje državne policijske čete.

Državne delavske federacije v Illinoisu, Missouriju, Rhode Islandu in Ohiju, v katerih se trgovske zbornice poganjajo za organiziranje državne policijske čete, bodo porabile poročilo Ameriške unije za civilne svobodščine za dokaz, v kakšne namene služijo državne policijske čete. Ameriška unija za civilne svobodščine pravi, da se trgovske zbornice najbolj zanimajo zato, da izrabijo državno policijo za razbijanje stavk z oboroženo silo.

Unija pravi, da je povest o delu policije v preteklosti dolga. Spisane in tiskane so bile knjige, polne zapriseženih izjav. Te zaprisežene izjave pripovedujejo, da se je državna policija porabila za nasilno iztiranje iz stanovanj, da je nastopala teroristično in brutalno, da je aretirala nedolžne ljudi, da je razganjala shode in da se je silovo obnašala napram otrokom in ženam. Newyorški konstablerji so se obnašali silovo ob času stavk v Corinthu in Buffalu; državna policija iz Zapadne Virginije ima za sabo krvavo zgodovino od časa stavk. Sodelovala je ob strani kompanijskih pobočnikov in detektivov Baldwin-Feltzove agencije. Ob času jeklarske stavke v letu 1919 v Pennsylvaniji je državna policija nastopila deloma brutalno. In to se je ponovilo ob času stavke rudarjev v letu 1922. Zgodovina državne policije v Coloradu je bila taka, da jo je governor William E. Sweet razpustil v letu 1923.

Novi katastrofalni viharji v Evropi

Mnogo ladij je šlo na dno. — Potres v Belgiji.

Pariz, 25. febr. — Hurikan, ki je večerj divjal ob atlantični obali, je vrzel dve španski ladiji na suho. Mornarji so se rešili.

Oslo, Norveška, 25. febr. — Silen vihar divlja po Severnem morju. Mnogo ladij je potopljenih in izguba življenj bo vsakek velika. Norveška ladja Zeus, ki je nosila premog na lalandijo, je izgubljena s 16 možmi. Bruselj, 25. febr. — Potres, kakršnega Belgija še ni imela 20 let, je večerj obiskal okrožje Liege in kraje ob holandski meji. Materijalna škoda je zelo velika in neka stara žena je strahu umrla.

SENATOR McCORMICK NA GLO UMRL.

Washington, D. C., 25. febr. — Senatorja Medilla McCormicka iz Illinois so našli danes zjutraj mrtvega v njegovi spalnici v Hamilton hotelu. Najbrž je umrl v spanju.

Novi ruski vojni komisar svari pred vojno.

Moskva, 25. febr. — Mihael Frunze, Trockijev naslednik v vojnem komisarjatu, je večerj v svojem prvem govoru na javnem shodu svaril delavce in kmete v Uniji sovjetskih republik, naj bodo pripravljeni na napad zunanjih sovražnikov.

SPLOŠNO ŽALOVANJE ZA BRANTINGOM

Javno žalovanje po vsaj deželi. Tudi nasprotniki imajo lepo besedo o pokojniku.

Stockholm, 25. febr. — Danae je dan splošnega žalovanja na Švedskem. Zastave na vseh javnih poslopih po val deželi vise na pol droga, dočim so domovi delavskih organizacij zaviti v črnilo. Hjalmar Branting, trikratni premijer švedske socialistične vlade in 30-letni voditelj socialističnega delavstva na Švedskem, leži na mrtvaškem odru.

Delavski listi, črno obrobjeni, pišejo dolge nekrologe in naglašajo izgubo, ki je zadela švedsko delavstvo in vso socialistično internacionalo. Parlament je večerj v znak sožalja zaključil zasedanje. Branting bo imel javen pogreb, in sicer pogreb, kakršnega še ni imel noben Šved.

Tudi nasprotniki se spoštljivo in pohvalno izražajo o velikem pokojniku. "Aftonbladet", organ skrajne reakcije na desnici, je vzkliznil: "Bil je v resnici velik mož! Njegov čisti idealizem je bila njegova zvezda vodnica."

Zeta Hoeglund, urednik komunističnega glasila in glavni voditelj švedske komunistične stranke, ki je bil vedno največji Brantingov nasprotnik na skrajni levici, je pa zapisal o pokojniku sledeče besede: "Kot pisatelj je imel jaanost in sijaj stila, logiko misli in jedrnatost besedo; kot politik je bil mož inicijative in globokega presojanja, teoretičnega znanja in neomajne udanosti. Bil je rojen voditelj."

Branting zapušča vdovo Ano, ki je že 40 let znana kot pisateljica, sina Georga, ki je odvetnik, hčer Sonjo, ki je tudi odvetnica, in brata Axela, ki je žurnalist.

Ameriški lakaji sprejemajo evropske medalje

Britanski dominiji jih pa odklanjajo!

Washington, D. C. — V torek je bila v senatu kratka, toda ostra debata o tujezemskih odklovanjih. Senator Underwood je predlagal, da zbornica dovoli sveznemu sodniku Claytону v Alabami sprejeti odklovanje, katerega mu je dala francoska vlada. Senator Borah je bil proti. Rekel je, da lakajstvo mnogih Američanov presega že vse meje, naravnost škandal pa je, če si bodo še naši sodniki obelisl znamenja lakajstva na prsi Underwood je kljub temu zmagal z 49 proti 27 glasovom.

Capetown, Južna Afrika, 25. febr. — Južnoafriška zbornica je večerj naslovila na angleškega kralja prošnjo, naj preneha dajati plemiške naslove in rede državljanom Južne Afrike.

MEHIŠKA VLADA ŠČITI NOVO CERKEV.

Calles je odredil vojaško zaščito cerkve, katero so osvojili katoliški separatisti.

Mexico City, Meh., 25. febr. — Predsednik Calles je odredil vojaško zaščito za člane mehiške katoliške cerkve, ki se je ločila od Rima. Nova organizacija je zadnjo soboto okupirala cerkev Soledad v glavnem mestu mehiške republike in od tistega časa so v teku izgradnje med strankama nove in stare cerkve.

TOVORNA PARNIKA UDARILA SKUPAJ.

Philadelphia, Pa. — Zunaj pred delavskimi rti in v bližini svetilnika na otoku Fenwick sta udarila skupaj parnik "F. W. Burton, Houston, Tex." za prevažanje olja in parnik "Middlesex", naložen s premogom. Parnik "Burton" je zadobil veliko luknjo v svoji lupini in je z velikim trudom pripil do zaščitilca.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cincin \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-1925) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DRŽAVNI OROŽNIKI ALI KONSTABLERJI

V sedemnajstih državah so organizirane orožniške ali konstablerske čete. Ponekod imenujejo te čete tudi državna policija. Letos pritiskajo v dveh državah, Ohio in Illinois, da se organizirajo orožniki.

In kdo zahteva, da se v omenjenih državah organizirajo konstablerske čete? Delavci, farmarji ali mogoče branjevci ali drugi mali obrtniki? Ti stanovi ne zahtevajo kaj takega, marveč podpirajo zahtevo tovarnarji, stavbinški velepodjetniki, finančniki, transportni magnatje in drugi taki ljudje, katere prištevajo k velebiznisu. Ti ljudje govore, da je orožniška četa potrebna, da se omeji število zločinov in hudodelstev. Seveda je to samo govornica, ki ni podprta z nobenimi dokazi.

Kar imamo danes dokazov, vsi govore, da je za znižanje števila hudodelstev najmanj priporočljivo sredstvo pomnožitev uniformirane policijske sile. Imamo mesta, ki so pomnožila v zadnjih deset in dvajset letih že parkrat svojo uniformirano policijsko silo, ampak število hudodelstev se je kljub temu pomnožilo. Imamo države, v katerih je bila organizirana državna policija pod pretvezo, da se bo znižalo število zločinov in zločincev. Statistika teh držav pripoveduje nekaj drugega. In sicer prav jasno govori, da hudodelstvo prav bujno cvete.

Rekli smo, da je sedemnajst držav že uvedlo državno policijo. V teh državah so tudi agitirali zanjo pod pretvezo, da se bo število zločinov in zločincev znižalo. Zадnje tedne smo pa čitali v dnevnikih vesti, da so med temi državami tudi take države, ki so odklonile amandment k ustavi za varstvo otrok, ko je vendar dokazan fakt, da dobra izobrazba in vzgoja pripomoreta več za odpravo zločinov in znižanje števila zločincev, kot vse policije na svetu. Vspričo takega dejstva je opravičen sum, da zagovornikom državne policije ni toliko za odpravo zločinov in znižanje števila zločincev, kot govore, ampak da se za njih besedami skrivajo drugi nameni. Kakšni?

Zgodovina državne policije v industrijskih državah nam zopet pride pri tem vprašanju na pomoč. Ta zgodovina nas poduča, da se je pri sporih na industrijskem polju uporabila vedno državna policija na škodo delavcev. Nikjer ne pripoveduje zgodovina, da je državna policija na pr. nastopila proti pobojnikom, katere so najeli delodajalci ob času stavke, in jih razorožila. Zastoj iščemo po tej zgodovini, da najdemo, ako so delodajalčevi najeti oboženi pobojniki napadli stavkajoče delavce, da je državna policija prihitela na pomoč delavcem in jih branila pred napadi brezobzirnih in sirovih delodajalčevih pobojnikov. To govore dejstva. In kako naj sedaj verjame ljudstvo v državah Ohio in Illinois, da bo državna policija v teh dveh državah nekakšna izjema?

Dogodki ob času jeklarske stavke v Pennsylvaniji so mogoče v spominu marsikateremu naših čitateljev. Ti dogodki govore, da je državna policija storila, kar je bilo v njeni moči, da je razbila stavko jeklarskih delavcev. Pa tu so dogodki iz raznih rudarskih stavk, ki govore to, kar pripoveduje stavka jeklarskih delavcev.

Strokovno organizirano delavstvo v obeh državah se bojuje proti organiziranju državne policije, nasprotno pa prav toplo priporoča amandment k ustavi za varstvo otrok. In glej čudo, da skoraj ravno tisti ljudje, ki se ogrevajo za državno policijo, nastopajo in agitirajo proti amandmentu k ustavi za varstvo otrok.

Ali hoče delavstvo še boljši dokaz, da je govorjenje o državni policiji, ki služi za znižanje števila hudodelstev in hudodelstev, samo pretveza za toliko časa, da se doseže namen: organiziranje državne policije?

Ako vprašamo učitelje in vzgojitelje, ki niso udinjani privatnim privilegijem, kaj je najboljši pripomoček za znižanje števila hudodelstev in hudodelstev, tedaj vsi odgovore: Poduk, izobrazba in vzgoja, obenem je pa treba tudi izboljšati razmere, v katerih žive ljudje. Niti eden teh učiteljev in vzgojiteljev nam ne bo priporočil pomnožitev policije kot sredstvo za odpravo zločinov in znižanje števila zločincev.

Pametni ljudje pa gotovo verjamejo učiteljem in vzgojiteljem in sicer veliko bolj kot profesionalnim političarjem in zagovornikom privatnih privilegijev. Učitelji in vzgojitelji so oni faktor v človeški družbi, katerim je poverjena vzgoja mladine, ker je njih poklic, da vzgajajo in v ljudeh obujajo veselje do tega kar je res lepega na svetu in radi česar se izplača živeti.

NAŠI ODR

"Razvalina življenja."

Finžgarjeva drama "Razvalina življenja" je eno izmed redkih del v slovenski dramatik, ki je ko po počest obsežnem vprizarjanju po gledališčnih kakor diletantskih odrih postalo popularno. Zato je bilo že toliko poročil iz slovenskih kolonij, da so vprizarili ta priprosti igrokaz, in v Chicagu samem ga dramski odesk socialističnega kluba št. 1 J. S. Z. vprizarja v tretjič. Človek bi mislil, da ne bo toliko navdušenja za poset predstave pri drugi ponovitvi, ampak kakor je sklepali iz govorjenja prijateljev drame, je za sedanjost vprizaritev večje zanimanje kot kdaj prej.

"Razvalina življenja" je strogo realistično delo. Avtor izbire le malo karakterjev, ampak tiste obdela do dna, igralcem da priliko, da podajo onih aedem oseb natančno. Snov ni nič nenavadnega, vsakdanje kmečko življenje. Upi mladih ljudi, stremiljenje skopuha, ki zastuplja svojo soseno k žganjem in si grabi premoženje, da bo osrečil hčer za lepo doto, zapeljano in ostavljeno ubožno dekle: vse to je živo in jasno podano v igri.

Zganjar Urh vidi v sosedu Martinu, ki si je s pridnim delom pomagal na noge kmalu po smrti očeta pijanca, dobrega zeta. Na hčer pritiska z "žlaho" vred, da vzame Martina, ki je edini vse okolice, da ne pijančuje. Hči se ude, a ko jo poroki spozna, da ona ni za Martina, on pa zanjo ne. Ona ljubi Ferjano, manj premožnega kmeta, ki pa se je udal pijančevanju, ker je izgubil dekle. Lenčka, mlada Martinova žena, se ude pijančevanju, da pozabi nesrečni svoj položaj. Oče Urh spozna vso nesrečo, zgoto, ki jo je napravil, rušijo načrti; s pomočjo Martina skuša popraviti, da se mu ne porušijo načrti, s pomočjo Martina prežene Ferjano, a to ne izboljša položaja, napravi se šele večji razdor. Tudi Martin se ude pijančevanju; da pozabi, se loteva kupčij z lesom in živino. Celo nekoč od njega zapeljani dekli Toni se skuša zopet približati, da "pozabi" svojo nesrečo, ampak dekle je bilo prevarjeno enkrat, skušanja ga je izmordila. — Položaj je strašen, življenje vseh postaja muka in konec ne more biti drugačen kakor nesreča nad hišo. Nesreča res pride, ki razruši zadnjo trohico lepih sanj.

Snov sama ni prijazna, ampak radi podrobnega obdelanja, postaja prijetna, da se človek zatopi v dramo in se naslaja pri neštevitih dovtipih, pregovorih in nenavadnih pestrosti domačih izrazov. Prav gotovo bo torej ta predstava zanimala vse, ker priklicala bo nazaj spomine vsem, ki ste pred davnim časom pustili domovino, kakor bo podala izrazito sliko vsem našim Slovincem, ki se niste bili na Slovenkem.

Igra bo vprizarjena v nedeljo dne 1. marca v dvorani Č. S. P. S. na W. 18th St. blizu Racine ave. Vstopnice se dobijo v predprodaji kakor pri vratih. Dvorana bo odprta ob 2:30, zagrinjalo pa se dvigne točno ob treh. Po igri bo ples in prosta zabava kakor običajno. Naj nihče ne zamudi te zanimive vprizaritve.

— Dramski klub je za nedeljo 19. aprila izbral spet nekaj smešnega. Šaj se rojaki gotovo zanimajte, kako je bilo tik po vojni na Slovenskem. "Kirke" je ime komediji, ki bi se po pravici tudi lahko imenovala "Veržniki". Veržniki pa je umestno skovana beseda za tiste, ki "veržijo" (navijajo cene). Klub se za to predstavo že pripravlja. — Publikacijski odesk kluba št. 1.

Prodaj za informacije

Odgovori na vprašanja.

Clanica. — Ameriška liga za porodno kontrolo ima svoj glavni stan v New Yorku, naslov 104 5th Ave., New York City. Tam dobite zastoj tiskovine, v angleškem jeziku. Tudi klinika za porodno kontrolo v Chicagu daje osebna navodila. Njen naslov je 308 No. Michigan Ave. Zdravniki na tej kliniki v Chicagu so nameravali dati navodila delavskim materam samo zastoj, toda prizivno sodišče je razsodilo, da morajo računati vsaj najnižjo pristojbino. — Pozdrav!

Hermine, Pa. — Naslova v gornjem odgovoru zadostujeta tudi vam. — Pozdrav!

SLIKE IZ BASELTON

Bridgeport, Ohio. — Razmere tu so jako slabe, se ne morem pohvaliti, ker skoro vse stoji, samo Blaine premožorov še nekaj obratuje. Tako je dandanes, da kapitalisti delajo, kar se jim zdi, ne glede na delavca, ali živi pošteno ali ne. Hočejo nas prikloniti k tlem, uničiti naš razvoj in našo svobodo, kolikor je še imamo.

Ponesrečil se je rojak Josip Matko dne 10. febr. pet minut pred polnočjo. Zadel ga je cestna železnica št. 61 Barton finije, last Wheeling Traction Co., in ga je vrgla na sredo ceste, kjer pa ni bil takoj mrtev, akoravno je bila črepinja ubita. Prosil je pomoči in tarna, da ga glava boli, ko so prišli takoj na pomoč potniki, ki so bili na cestni železnici. Neki fant, okoli 20 let, rodom Čeh, mu je bila prva pomoč. Sprevednik in motorman pa nista hotela vzeti ponesrečenca na karo, češ, da takih ljudi ne jemljejo na karo. V tem hipu je pridrvel 'Columbia' avto Steve Bolinskija, Poljaka iz Blaina, O. Dajali so mu signal, naj ustavi, toda ker je bila preveč megla ni videl. Ko je pridrvel blizu, je videl, kaj se godi, pa ni mogel ustaviti. Vedel ni, kam bi zavil z avtom pa se je zaletel v karo in pobitega moža, ki je ležal zraven cestne železnice, povlekel v blatu in krvi. Kar ga ni cestna železnica dovolj, je še pomagal avtomobil in je napravil konec rojakovemu življenju. Prišli smo na lico mesta, ne daleč od doma in videli, ko so nas poklicali iz spanja, ležečega na cesti v mlaki krvi z razbito glavo. Policaji so popisali dogodek in aretirali moža, ki je zavozil v karo in rojaka, ga zaprl za dva dni, in kot sem alisal, je plačal \$38 globe radi prehitre vožnje. Radi Wheeling Traction Co. bodo povedale priče, katere so se vozile na cestni železnici, in roka pravice bo govorila, sodila in računala za žalostni dogodek, ker ni imela kara nobene luči, kakor ališim. Rojaki po vsej Ameriki, čuvajte se da se ne ponesrečite in da vas ne doleti nesreča kot se je pripetila tu v Bridgeportu.

Josip Matko je bil priljubljen povsod, posebno v Ohiju in Pennsylvaniji. Bil je muzikant, ki je po mnogih krajih delal veselo čase z godbo v hiši, kjer se je združil zakonski par in napravil mnogo veselja v društvenih dvorinah po Penni in Ohiju ter Illinoisu. Zraven je agitiral za napredek, ko si je želel, da bi delavec kaj dosegel. V Pennsylvaniji je bil aktiven voditelj v štrajku v Westmorelandu 1. 1909—10, v hudi bitki proti premožarskim baronom, ki so jako tlačili podzemne tlačane. Ker je bil jako aktiven, so ga tudi zapisali v knjigo lačnih premožarskih baronov; ko je bil štrajk zlomljen, si je moral poiskati službo drugje. Naselil se je v Ohiju, mislim, 1. 1911. Vstanovil je socialistični klub. Bil je agitator za napredek delavstva in je želel, da se pokopje civilno.

V Claridgu, Pa., je ustanovil društvo št. 7 S. N. P. J., društvo 2 S. S. P. Z. z rojakom Wm. Sitterjem in John Batichem ustanovil je tudi društvo sv. Mihaela J. S. K. J. in bil je delegat prve konvencije S. N. P. J. ter delegat prve konvencije S. S. P. Z. iz Claridga, Pa.

Pokopali smo ga dne 14. febr. civilno na narodnem pokopališču na Blainu, Ohio, z godbo Rocco Palmer's Band iz Bellaira, Ohio, ki ga je spremlila na njegov dom, v katerem bo spal za vekomaj. Ne bo se več vrnil k nam, da bi nam povedal še kakšno veselje in zagodel v sedanjih slabih časih.

Spreved je bil lep. Vse v venic okrašeno, katere so darovali iz Pennsylvanije in Ohija ko so prišli v tolikem številu iz Pennsylvanije in okolice Neffsa, Glencoe, New Laferty, Ramsey, Blaine, O., itd.

Bil je član društva št. 13 Edinost S. N. P. J., član društva Rožna dolina št. 119 S. S. P. Z. in nemškega društva št. 349 Arbeiter Kranken und Sterbe Kasse v Bellairu, O.

Bil sem znan z njim 14 let, dober je bil do mene in tudi za druge prijatelje, zato ne bo pozabljen. Zahvaljujem se za vso vsem, za sočustvanje v uri žalosti in sprejem k zadnjemu potoku.

Bil je doma iz Verha, pošta Rocka pri Krikam na Dolan-

skem, star 50 let in en dan. Da ne pozabim napisati, kako smo se imeli na dan petdesetletnice Josipa Matko. Rojaka Fr. Matkota žena je prinesla "lek" in na vrhu "keka" podeset svečk. Za spomin je nam podaril čas od zida. Rekli smo mu naj pihne, kolikor svečk bo ostalo, toliko let bo še živel pihnil je vseh 50 svečk in pihnil je res svoje življenje.

Rojakom: čuvajte se, da vas ne doseže stroj, ki prvi po mestu. Slovincem pa rečem, pristopite k društvu, katero je za pomoč. Pozdrav vsem! — F. Rozina.

Chicago, Ill. — Dne 13. febr. zvečer se je pod avspicijo soč. kluba št. 1 J. S. Z. vršilo prvo predavanje v dvorani S. N. P. J. v ti sezoni. Predavatelj je bil urednik Proletarca, Frank Zajec, kateri je predaval o slovenski dramatik v Ameriki. Predavatelj je govoril približno eno uro in govor je bil vseskozi poučen, posebno za one, kateri se zanimajo za dramatik. Kaj je vse povedal, bi bilo preobširno popisati, povem naj, da je bil kos nalogi, katero je podvzel, da silavno je bila težka. Zeleti je, da še v bodoče nastopi v kakem drugem predmetu.

Predavanja niso posebno lahka, temveč težka, zelo težka dela, če se predavatelj v resnici zavzame povedati nekaj, kaj je drugim neznano in tuje, a obenem poučno ter zanimivo. Važno je, da je predavatelj o predmetu, ki si ga izbere, temeljito poučen in da istega razlaga tako, da ga avdijenca lahko zapopade, ker v nasprotnem slučaju predavatelj lahko osmeši samega sebe.

Delavci, kateri se zavzemajo za taka podučna in znanstvena predavanja kot se bodo vršila v Chicagu to sezono, je smatrati za prave boritelje prosvete, in dolžnost slovenske javnosti tukaj je, da kar največ more, poseča ta predavanja, da tako vsaj deloma poplača trud onim, ki delajo za ljudski blagor. Veste, da ljudje, ki se mučijo in trudijo, da povedo v resnici nekaj koristnega, pa morajo govoriti praznim stolom, izgubijo vso nadaljnjo voljo do podobnega dela? Zatorej pokazimo tudi mi, da se zanimamo za njihove nauke.

Drugo predavanje se vrši dne 27. febr. zvečer v veliki dvorani S. N. P. J. Predavatelj bo Ivan Molek, kateri se je že izkazal močnejša v tem oziru. Predmet je: "Adami pred Adamom". Molek bo pri svojem razlaganju tudi razstavil stereoptične slike, kar bo mnogo pripomoglo k boljšemu razumevanju teorije. Torej rojaki, vsi na to predavanje, da napolnimo dvorano S. N. P. J. — Mirabile dictu.

S pota. — Dne 16. februarja se je vršil velik pogreb, katerega so se v obilnem številu udeležila društva "Rudar" št. 182 S. N. P. J. iz Gilberta, Minn., in društvo št. 20 J. S. K. J., kakor tudi člani društva št. 133 J. S. K. J. Tu so namreč društva edina, da skupno korakajo na pokopališče, ki je slučajno le malo oddaljeno. Bil je res dolg spreved s petimi zastavami od dveh društev, društvene kot tudi ameriške zastave. Žensko društvo ima pa le eno zastavo za rakev v cerkvi ali za spreved.

Tako so z žalnimi odete zastave šle za bratom Johnom Drešarjem, umrlem 13. februarja v starosti 53 let. Pokojnik je bil doma iz Vasi Kuračna pri Vodica na Gorenjskem. V Ameriki je živel kakih 23 let. Pokojni Drešar, po domače Mlinarjev Janez, zapušča poleg vdove na Gilbertu, Minn., šest otrok, najmlajši star 6 let. Pokojni je bil mirnega značaja, samouk mizar, kovač in več drugega. Bolehal je par let na protinu in se prehladil na delu, katerega je po dolgem presledku zopet dobil in po par dneh umrl. Naj mirno spi! — Matija Pogorelec.

Ely, Minn. — Vse je po starem, tudi z zimo in mrazom, ki se ju ni treba izogibati, ker smo že vajeni. Z delom pa je kakor navadno: kdor ga ima, je zaposlen, kdor ga nima, pa mu ni treba delati.

Društveno smo močno organizirani, vsak rojak je pri par društvih. Vendar pa se še dobe rojaki, ki niso še pri nobenem društvu.

Rojaki, Jugoslavi, pozor! Društvo "Prvi maj" št. 263 v Ely, Minn., je na zadnji mesečni seji meseca februarja razmetrilo, kako pridobiti večje število

lo rojakov k društvu in jednoli. Rezultat razpravljanja je, da društvo plača en dolar pristopnine za vsakega novega kandidata za dobo treh mesecev; jednoli pa plača zdravniško preiskavo. Zato rojaki le na noge, dokler ni preporno. Vsi k največji slovenski organizaciji — S. N. P. J.

Članstvo društva se tudi opozarja, da bolj redno obiskuje društvene seje. Naznanjam vam, da je glavni odbor razpisal 31 naklade v bolniški sklad le za člane, ki so zavarovani za 31. Torej na svidenje 1. marca. Ne pozabite predlagati vsak po enega novega kandidata. — Jack Kunstelj, tajnik.

Hjalmar Branting

Hjalmar Branting, trikratni premijer socialistične vlade na Švedskem, je 24. febr. umrl. Branting je bil bolan od srede decembra na pljučih. Dne 24. januarja je podal ostavko kot ministrski predsednik, toda ostal je še v kabinetu kot minister brez portfelja. Bil je star 64 let.

Hjalmar Branting ni bil le glavni socialistični voditelj, temveč največji švedski državnik in diplomat, če ne svetovna osebnost na tem polju. V mednarodnem socialističnem gibanju je bil poznan zadnjih 30 let.

Bojen je bil 23. novembra 1860. v Stokholmu kot sin profesorja. Izvršil je srednje in visoke šole. Izprva se je posvetil naravoslovju. Leta 1882. je bil mlad učenjak šel na potovanje in tedaj se je seznanil s socialističnim gibanjem. Ko se je vrnil domov, se je itakoj podal na politično polje in prevzel je uredništvo socialističnega lista "Tiden". V letu 1886. je postal urednik glavnega stranknega glasila "Socialdemokraten", ki je bilo takrat ustanovljeno.

Ko so švedski socialisti organizirali svojo stranko, je bil Branting takoj od začetka njen voditelj. Takrat je moral pestovati hude boje. Socialisti so se borili za svobodo govora, tiska in zborovanja in njihovi voditelji so morali iti večkrat v zape za te pravice. Poleti leta 1888 so bili štirje socialistični uredniki obsojeni v ječo in Branting je bil tudi med njimi. Kljub temu niso odnehal. Ko se je bila leta 1895. razvila močna kampanja na Švedskem za vojno z Norveško, je bil Branting zopet obsojen na tri mesece zapore, ker je v listu ožigosal kampanjo za vojno z brati na severu.

Vse svoje življenje se je Branting neustrašno boril za socialistične ideje, za interes delavskega razreda in za svetovni mir. Za časa svetovne vojne je Branting stopil v krog enih mednarodnih socialistov, ki so zahtevali, da mora biti neski militarizem absolutno porazen. Branting je igral veliko vlogo v vseh mednarodnih delavskih konferencah tekem vojne in po vojni. Za časa mirovne konference v Parizu je zagovarjal mir na podlagi Wilsonovi štirinajst točk. Kot švedski delegat v ligi narodov je vedno stal na čelu vsakega gibanja za splošno razoroženje. Leta 1921. je dobil Nobelovo mirovno nagrado kot priznanje za njegovo delovanje v prid miru.

Brantingove zasluge za mnoge delavske pridobitve na Švedskem so nebrojne. Njegova vlada ni nobenkrat imela absolutne večine za seboj v zbornici, zato tudi ni mogla uresničiti vsa svojega programa, toda storila je za delavce toliko dobrega, da se švedski delavci v vedno večjem številu oklepajo socialistične stranke, katere raste v množicah in glasovih pri vsakih volitvah.

Branting je mrtev, toda spomin nanj bo živel.

PRETEPEN TAT.

New York. — Ernst Brea je bil pozvan pred sodnika Simpsona, da se zagovarja zaradi vloma in poizkušene tatvine. Na njem so bila opaziti znamenja, da je bil pretepen. Ko je sodnik vprašal, kje je dobil ta znamenja, se priče pojasnile, da je hotel viniti v stanovanje gdnice Betty Gayton, a gospodična ga je zasilila. Nato so vse ženske v apartamentni hiši padle po njem in ga dobro namahale. Sodnik ga je pridržal za veleporoto in položil je ime pet tisoč dolarjev porok. Ker ni bilo porokstva, je moral takoj v zapor.

DELAJSKE NOVICE.
(Federated Press.)

Stavka cestnih prometcev.
Chicago. — Okrog 2000 čistilcev ulic in 1000 voznikov ter trkerjev, ki odvažajo smetje in odmečke z ulic in alej, je zastavkalo pred nekaj dnevi. Pometalci zahtevajo \$5.50 na dan, to je 50c več kot imajo zdaj, vozniki pa zahtevajo \$12 na dan, to je \$1.50 poviška. Vozniki si morajo sami nabaviti vozove in konje. Komisar za javna dela, ki je bos teh delavcev, prejema \$10,000 na leto, oziroma \$33.33 na dan vsak dan in tudi takrat, kadar ima počitnice. Pogajanja med stvarjari in zastopniki mestne uprave se vrše dnevno.

Protijunjska tovarna skrahirala.
Chicago. — Krojaška tvrdka Daniel Boone Woolen Mills v Rock Islandu, ki je lansko leto z "indžunkšni" strla stavko krojaških delavcev, ki so zahtevali zvezno unijo, je bankrotirala. Rizno sodišče je postavilo tvrdki oskrbnika v osebi Ed. Brundage, bivšega generalnega pravdnika za Illinois, ki je bil pri zadnjih volitvah poražen. Brundage je zahteval, da morajo biti rudarji iz Herrina obeseni, nakar jih je sodišče oprostito.

Spor med stavbniškimi delavci.
San Francisco, Cal. — Spor med organiziranimi tesarji in kleparji radi vprašanja, kdo bo polagal kovinske latnike v poslopih, se še vedno vleče. Ameriška delavska federacija je poslala poseben odbor osmih članov, ki bo skušal poravnati razprtijo.

Znižanje mezde v Massachusettsu.
Boston. — 19,780 delavcev v državi Massachusetts je bilo prizadetih v januarju radi znižanja mezde. Skoraj vsi delajo v tekstilnih tovarnah. Povprečna tedenska plača tekstilnega delavca danes je \$19.82. Pred enim letom je bila \$23.96.

300,000 krojačev dobilo povišek.
New York. — Nova mezdana pogodba daje 800,000 krojaškim delavcem 10 do 15 odstotkov poviška plače in \$10 tedenske brezposelnostne zavarovalnine.

1000 rudarjev ob dela.
Marion, Ill. — Dva velika premogorova Peabody Coal Co. sta prenehala z delom in tisoč rudarjev mora s trebuhom za kruhom.

RUSIJA MORA DOBITI AMERIŠKO POSOJILLO.
Do tega prepričanja zdaj prihaja tudi zakladniški tajnik Mellon.

Washington, D. C. — Zdaj prihaja tudi zakladniški tajnik Mellon, ki je aktualna moč v Coolidgevem kabinetu, do prepričanja, da mora Rusija dobiti ameriško posojilo, da bodo lahke Francija, Italija in druge evropske države pričele vračati Ameriki posojilo.

O Mellonu poročajo, da on želi iztirjati posojila od Francije, Italije in drugih vojnih dolžnikov. Njih odklanjanje odplačila dolgov, pa naj se vrši pod katerikoli izgovori, izpodpoka svetovni kredit in opravičuje ravnanje Rusije glede povratka carskih dolgov. Da se dobi denar od Francije, ga mora Francija dobiti od Nemčije. Nemčija pa ne more plačati, dokler ne razvije trga v Rusiji za svoje tovarniško blago. Rusija ne more kupiti velikih množin blaga, dokler Amerika ne posodi Sovjetski Uniji pod ugodnimi pogoji zlata.

Z drugimi besedami to pomeni, da Dawesov načrt ne bo učinkoval, dokler Rusija ne dobi tiste finančne pomoči kot Nemčija.

V KANADI IZIDE NOV DELAVSKI LIST.

Winnipeg, Can. — Nov delavski tednik "The Weekly News" izide dne 6. marca. Urejeval ga bo S. J. Farmer, bivši župan Winnipega. List bo stal dva dolarja na leto.

Radikalna izprememba v švedski zbornici.

Stockholm, 25. febr. — Obe zbornici švedskega parlamenta sta večeraj odobrili novo točko v ustavi, ki določa, da se morajo vsa glasovanja v parlamentu vršiti javno v svrhu, da bodo volilci lahko kontrolirali poslanca. Določba, ki je nepreklicna, stopi v veljavo v dveh tednih.

HUD BOJ S TIHOTAPCI.

Velika množina opojne pijače zaplenjena.

New York, N. Y. — Prišlo je do hudega boja med tihotapci in obrežno stražo. Tihotapci so imeli žganje naloženo na tovornem avtu in navadnem turističnem avtu. En tihotapec je bil ranjen in enajst je bilo ujetih. Zaplenjenih je bilo devetdeset zabojev žganja. Boj se je odigral pri Carr's Landingu v Keansburgu, N. J.

Obrežna straža je prejela tajno obvestilo, da bodo tihotapci skušali izkrcati žganje. Mala obrežna ladija je krizarila v zalivu semintje, sedem prohibicijskih detektivov je pa dobro skritih na kopnem ležalo na preži.

Kmalu se je prikazala dolga in izredno brzoplovna tihotapska ladija. Detektivji so ostali skriti, dokler ni bilo žganje razloženo. Na dano znamenje so vsi hkratu naskočili tihotapce. Vnela se je prava bitka, medtem je pa tihotapska ladija odrinila od kraja, akoravno so streljali nanjo in jo je lovila obrežna ladija. Hitro je izginila na odprtem morju. Prijeti so bili le oni tihotapci, ki so ostali na kopnem ali so se pa pripeljali na avtih.

V CLEVELANDU ZNIŽUJEJO MEZDE.

Podjetniki se poslužujejo stare zvižaje.

Cleveland, O. — V tovarni White Motor kompanije in v drugih velikih podjetjih imajo v navadi, da odpuste veliko število delavcev, nakar jih zopet najamejo po nižini mezd. Ko so delavci približno dva tedna brez dela, se nekoliko zadožijo. Podjetniki računijo s tem dejstvom. Kljub temu, da so mezde znižane, prihaja vsaki dan veliko število delavcev vprašat za delo. Delodajalci jih nekaj odberejo, druge pa odslove.

OLJNI NABIRALNIKI V EVANSTONU V PLAMENU.

Evanston, Ill. — Naravno olje je pričelo goreti v podzemskih nabiralnikih Linch Carlsy kompanije, od katerih vsak drži dvajset tisoč galon olja. Vsega olja je okrog devetdeset tisoč galon. Vse olje je v nevarnosti, da zgori, akoravno je bila takoj pozvana požarna straža, ki je storila vse, kar je v njeni moči, da omeji požar.

KRVNO MAŠČEVANJE V KENTUCKYJU.

Martin, Ky. — Na postaji C. & C. železnice sta zadela skupaj družini, ki živita v krvnem maščevanju. Nastal je boj in v tem boju sta bila dva moška ustreljena in enajst oseb ranjenih. Med ranjenimi sta dva dekleta in dve ženi. Mrtva sta Lewis White, rudar, in Talt Hall, šerifov deputij.

VLAK SKOČIL S TIRA.

Dva železničarja mrtva.

Paris, Ky. — Na Louisville & Nashville železnici je vlak skočil raz tir pri tunelu Grand. Ubila sta bila strojevodja in zavirač.

Enake pravice, enake dolžnosti za ženo.

Springfield, Ill. — Državni senator Adelbert Roberts iz Chicaga je 24. t. m. predložil v legislaturi zakonsko osnovo, katera določa, da morajo biti žene v zadevah zakonskih preprirov in ločitev podvržene enakim dolžnostim in kaznim kakor moške, kadar so krive. To pomeni, da bodo morale plačati tožne stroške in alimente možem, katerim obrnejo hrbet.

Na Švedskem se bliža nov industrijski konflikt.

Stockholm, 25. febr. — Industrijski magnatje na Švedskem nameravajo v splošnem znižati mezde. Delavci se pripravljajo na boj.

POVODENJ V ROCKFORDU.

Rockford, Ill. — Potoki so tako narasli, da so prestopili obrežja in poplavlili nišine. Veliko družin so rešili s čolni in jim pripeljali na višje kraje.

KONGRESNIK TINCHER JE DOBIL SVOJE.

Washington, D. C. — C. W. Fant, predsednik Teksanske farmske delavske unije, je izročil kongresniku Tincheru iz Kansasa, dne 19. februarja t. l. izjavo, katero so podpisali predsedniki Narodne farmske delavske unije, organizacije Ancient Order of Cleaners in Michigan, in predsedniki drugih farmerskih organizacij, ki pravi, da je Benjamin C. Marsh od leta 1921 njih washingtonski zastopnik kot tudi ravnatelj Narodnega farmerskega sveta.

Kongresnik Tinchere je izjavil pred zborničnim odsekom, ko se je vršilo zaslišanje, da mu ni znano, da je Marsh kdaj zastopal farmarje. To je ravno isti Tinchere, ki je aktiven nasprotnik železniških delavcev in zagovornik protistavkovnih postav. Hotel je zatajiti Marsha, ki govori v imenu več tisoč bolj siromašnih farmarjev, ki obdelujejo sami svoj svet, da bi ne bil zaslišan pred zborničnim poljedelskim odsekom.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Tri osebe mrtve, okrog dvajset pa ranjenih.

Harrison, N. J. — Ekspresni vlak na pennsilvanski železnici, ki vozi iz Philadelphije v New York, je udaril v zadnji konec ekspresnega vlada New York-Washington. Dve osebi sta mrtvi, tretje pogrešajo in sodijo, da je mrtva, več ko dvajset je pa ranjenih. Splošno se sodi, da se število ubitih oseb pomnoži. Strojvodja J. A. Kilt, ki je v zadnjem trenutku skočil z lokomotive, je ostal nepoškodovan. Tako je tudi z njegovim kurjačem.

Očividci izjavljajo, da je bilo nekaj narobe z znamenji ob izhodu hudsonskega predora, kajti znamenje je kazalo, da je pot prosta.

Nesreča se je zgodila, kjer se stekata dve progi skupaj, po katerih vozijo vlaki v hudsonski predor.

BORAH JE OŽIGOSAL DOKAJSTVO.

Washington, D. C. — Senat je 49 glasovi proti 27 dovolil zveznemu sodniku Henry D. Claytonu iz Alabame, da sprejme francosko kolajno za odlikovanje. Senator Borah je ob tej priliki kritiziral lakajstvo, ki ga izkazuje gotovi ljudje.

Senator Lenroot iz Wisconsin je menil, da je bil sodnik odlikovan zaradi hrabrosti, ki jo je njegov brat izkazal na bojišču v Franciji.

Iznajdba za preprečenje nesreč na križiščih.

Washington, D. C. — Charles Adler Jr. iz Baltimora je pripravljal najnovejšo iznajdbo za preprečenje avtomobilskih nesreč na železniških križiščih. Njegova iznajdba je magnetičen stebel, ki se postavi blizu križišča. Ko se približa dirajoči avtomobil, bo magnetičen stebel vplival na magnet v avtomobilu, nakar se vnetilo avtomatično zapre in avtomobil se ustavi na mestu. Iznajditelj pravi, da se je poskušnja dobro obnesla.

Histerija počasi izginja.

MacLister, Okla. (Fed. Press.) — Prizivno sodišče je razsodilo, da kdor je član I. W. W., ni še s tem zločinec. Na podlagi te razsodbe je bil Arthur Berg, ki je član I. W. W., izpuščen iz zapore v tem mestu.

Kitajski cesarjevi pohodil iz Pekinga.

Peking, 25. febr. — Hsuan Tung, kitajski deček-cesar, ki je izgubil tron, ko je bil štiri leta star, se je večeraj na skrivnem odpeljal z navadnim vlakom v Tientsin, kjer se je nastanil v japonski koloniji. Odtam pojde na Japonsko.

BORAHOVA POTEZA OB DVANAJSTI URL.

Washington, D. C. — Senator Borah je v zadnjem trenutku izigral potezo, da se preklicne poviljanje plače članom kongresa. Ako bo kaj dosegel s svojim predlogom, je dvomljivo.

Obsedno stanje v Kurdistanu.

Angora, 25. febr. — Turška skupščina je odredila obsedno stanje za mesec dni v provinci Kurdistan radi lokalne vstaje.

NEPOSTAVNA AMERIŠKA POSOJILA.

Wilsonova administracija je posodila zaveznikom poldrugo milijardo dolarjev na protizal konit način.

Washington, D. C. — Hearstovi listi so začeli zadnje nedelje razkrivati novo afero, ki se tiče ameriških posojil zaveznikom vladam. Iz poročil, ki se nanašajo na uradne listine v tajnih arhivih v Washingtonu, je razvidno, da je Wilsonova vlada posodila zaveznikom poldrugo milijardo dolarjev več kot je smela z dovoljenjem kongresa. Vsa ta posojila so bila dana po premirju, ko je Wilsonova administracija metala milijone dolarjev na desno in levo po Evropi z namenom, da ustavi val boljševiske revolucije. Na ta način je Italija dobila sto milijonov, Rumunija pa dvajset milijonov dolarjev.

RUDARSKO NASELIŠČE PREISKANO PO OPOJNIH PIJACAH.

West Frankfort, Ill. — Šerif Henry Dorris je preiskal rudarsko naselišče Orient po opojnih pijacah. Zaplenil je osem sto steklenic piva, petdeset galon vina in deset galon belega jeruša.

MAJEN VZROK, VELIK UČINEK.

New Orleans, La. — Rozalija Pasqua, stara sedemnajst let, je rekla svoji materi, da želi par novih čevljev. Mati ji je odgovorila, da naj počaka en dan, da pojde v mesto. Rozalija se je zaradi materinega odgovora tako raztogotila, da je vzela samokres in se počila.

Influenca je pokosila 13,350 Japoncev.

Tokijo, 25. febr. — Epidemija influence, ki je neusmiljeno kosila na Japonskem, je ponehala. Policijsko poročilo se glasi, da je 111,184 oseb zbolelo in 13,350 umrlo od 1. januarja do 20. februarja.

Kellogg je doma.

New York. — Poslanik in prihodnji državni tajnik Kellogg je prišel v torek s parnikom Bengaria. Rekel je, da noče razpravljati o pariškem paktu, niti o Rusiji, dokler ne pride njegov čas.

Starinsko mehliško mesto odkrito.

Mexico City. — Razvaline pravega mesta so bile zadnji teden odkopane v Tuxtlanu, južna Mehika, blizu pacifične obale. Kameniti predmeti in posode so globoko prepojene s kamenito zmesjo, kar znači dolgo starost. Odkrite človeške podobe imajo mongolske oči in tip, ki ni nič podoben starim znanim mehliškim narodom. Kip starinskega boga dokazuje, da je bilo to mesto središče častilcev ognja pred mnogimi tisočletji.

Rusko-japonski pakt ratificiran v Tokiju.

Tokijo, 25. febr. — Državni svet je večeraj ratificiral pogodbo s sovjetsko Rusijo. Ratifikacije bodo danes izmenjane v Pekingu in pogodba postane veljavna.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam prijateljem in znancem širom Amerike žalostno vest, da je dne 23. februarja 1925 za vedno zaspala moja ljubljena žena

ANTONIJA MIKOLIČ

rojena dne 25. decembra 1885 v Hrastniku, fara Trbovlje na Štajerskem. Bila je članica skozi devet let društva št. 19, S. N. P. J. Članom tega društva se prav iskreno zahvalim za krasni venec, ki so ga darovali moji pokojni ženi v blag spomin. Prav lepo se zahvalim tudi družini Mike Testen in Joe Plankarju za krasno venec, ki so jih položili na krsto moje žene. Moja najlepša hvala vsem skupaj, ki so mi kaj pomagali, me tolažili ob uri žalosti in se pogreba udeležili. Tukaj zapuščam mene, soproga, in v staram kraju pa mater. Draga žena, šla si od nas za vedno, a naš spomin nate ostane v naših srcih. Počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška zemlja.

Zalujoci ostal: Jernej Mikolič, soprog, W. Mineral, Kans.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jedinota

lahorj. 17. junija 1907.
v drlaci Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jefe Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:
Martin Zelesnikar, predsednik, Box 276, Harborton, Ohio; Frances A. Tauchar, 2827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Kristmanick, 13111 Kensington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terclj, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2637-39 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHDNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 284, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross Kans., za jugozapad. Frank Klus, Box 309, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zervtnik, E. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Alek, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jodko Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Ollip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisrski na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelesnikar, Box 276, Harborton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš., naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

WHEELER PRED VELEPOROTO.

Washington, D. C. — Senator Wheeler iz Montane, podpredsedniški kandidat na progresivnem tiketu, je bil te dni zaslišan pred veleporoto v Kolumbijskem distriktu radi nove obtožbe, ki je naperjena proti njemu v zadevi nekih zemljišnih transakcij.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem širom Amerike žalostno vest, da nam je po kratki in mučni bolezni, nemila smrt vzela iz naše arede mojo ljubo soprogo in mater.

JOSEPHINO KARLINGER (rojena Forte)

Umrila je v petek ob 2. uri zjutraj, dne 16. jan. 1925 v starosti 43 let, rojena v Katredes, fara Zagorje. V Ameriki je bila 12 let. Bila je članica ženskega društva "Sesterska ljubezen" št. 187, S. N. P. J. v Franklin, Kans. Je bila zelo priljubljena, kar se je pokazalo za časa njene smrti in ob veliki vdeležbi sester, ter rojakinj in rojakov, ki so jo spreminili k zadnjemu počitku na pokopališče v Frontenac, Kans., kjer so ji oddale v zadnji pozdrav aveti cvetlice v njen grob, ko je skončala sestra Berloznik nagrobni govor, so koralke članice okrog njene rakve s solzami v očeh. Prav lepo se zahvalim vsem, ki so nas tolažili ob žalostni uri, ter vsem, ki so čuli ob njenem mrtvaškem odru. Srčno se zahvaljujem sestrskam dr. št. 187 S. N. P. J. za krasni darovani venec, kot tudi bratskem društvu št. 92 S. N. P. J., za venec in za obilo vdeležbo pri pogrebu. Presrečna hvala mojemu bratu in njegovi obitelji Louis in Mary Karlinger, za tolažbo in pomoč, ter za darovane venec družinam: mr. in mrs. Dobravec, mr. in mrs. V. Cukjati, mr. in mrs. Jack Cukjati, mr. in mrs. Julius Pirnat mr. in mrs. Tratinik, obitelji Tome, iz Dunekirke, in mr. in mrs. Line. Srčna hvala tudi lokalnim premožarskima organizacijama št. 41 in 42 U. M. W. of America, ter vsem, ki ste dali avtomobile brezplačno na razpolago, vsem, ki ste spremili mojo pokojno soprogo k zadnjemu počitku. Tebi, draga soproga in mati, odšla si od nas za vedno, a naš spomin ostane v naših srcih nate za vedno. Počivaj umiru in lahko naj ti bode ameriška zemlja. Zalujoci ostali: Frank Karlinger, soprog, Rudolf in Fanie Karlinger, sin, vsi v Franklin, Kans. V starem kraju pa dva brata.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam prijateljem in znancem širom Amerike žalostno vest, da je dne 23. februarja 1925 za vedno zaspala moja ljubljena žena

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjam žalostno vest, da je kruta smrt vzela mojo preljubljeno soprogo in mater družine

CHRISTINO KVARTICH

Bolehala je skozi šest mesecev na boleznj v grlu in od dne 14. jan. 1925 bila je v Mercy bolnišnici v Pittsburghu, Pa., ter dne 12. febr. 1926 za vedno zatnila svoje oči. Pokojnica je bila rojena dne 22. dec. 1885 v Burdine, Pa. Bila je skrbna mati družine, in zelo priljubljena pri tukajšnjem ljudstvu, kar se je pokazalo ob obilni vdeležbi pri pogrebu. Pogreb se je vršil v nedeljo dne 15. feb. t. l. na Narodno pokopališče Melrose v Bridgeville, Pa. Lepa hvala vsem, za darovane krasne vence in za korporativno vdeležbo članstva dr. "Bratstvo" št. 6 S. N. P. J., dr. "Zvesti bratje" št. 89 S. N. P. J. — ter Slovensko samostojno podporno društvo "Bridgeville", Pa., katerih je bila pokojna članica. Nadalje lepa hvala članom dr. št. 172 S. N. P. J. Beadling, Pa., ki so se tudi vdeležili pogreba korporativno z zastavo na čelu. — Iskrena hvala sobratu Mur, za ginjaiv nagrobni govor. Lepa hvala vsem, ki so jo obiskali za časa njene bolezni, ter vsem nižje podpisanim za darovane vence: Njeni materi, sob. Fr. Kvartuh, mrs. Gantar, mr. in mrs. Pieteršek, družinam Barilar, Glaser, Dermota, Pieteršek, Objack, Verdinck, Scurich, Sherlovnik, Zorman, Likar, Krek, Castelli, Manzini, Harmuth, Hammerl, Valenting in Frances, Sygan School, Morgan School, Cuddy Gr. High School. Prav lepa hvala vsem, ki so čuli ob njenem mrtvaškem odru in za vso iskazano pomoč in tolažbo v žalostni uri. Lepa hvala vsem, ki so dali avtomobile na razpolago in vsem ki so pripomogli, da je bil pogreb bolj dostojen in vsem, ki so jo spremili k zadnjemu počitku. — Draga soproga in mati, zapustila si nas in odšla si od nas ali naš spomin na Te, ostane za vedno v naših srcih. Zalujoci ostali: John Kvartich, soprog, Ernest, Hilda, Christina in Clara otroci. Vsi v Sygan, Pa. (Adv.)

